

UTAZÁS AZ AGGTELEKI BARLANG KÖRÜL

Minissteri futóvendégek járnak Aggteleken Még nincs kiépítve sem a barlang, sem a környéke

(A R. H. munkatársától.) Hadik János grófnak a trianoni határ utolsó vasúti állomása melletti tornanádaskai kastélyában a háziúr elnöke alatt megalakult a „Gömör-Tornai Kárpát-Egyesület”. Ismeretes, hogy a két vármegyén át elterülő roppant kiterjedésű aggteleki barlangért nem versengés folyt az utóbbi 4-5 év óta Borsod-Gömör egyesült vármegyék és Abauj-Tornamegye közönsége között.

Az állandó pénzühiány miatt a csodás, eddig kilenc kilométeres hosszúságban feltárt aggteleki barlang a mindenkori kormányoknak mindig mostohagyermek volt. Csak mintegy két éve, hogy az agilis borsod-gömöri főispán közbenjárására Miskolc város és a testnevelési tanács apródonként folyósított millióiból a barlang belsejében az életveszélyes szakadékokat vasbeton építésű oldalkarokkal és hidakkal látták el. A kereskedelmi minisztérium Putnok Mór képviselő közbenjárására 35 kilométer hosszú autómobil-utat épített ki Putnok vasúti állomástól Aggtelekig, de már az oly égetően szükséges szálloda és étterem felépítése, valamint a barlang villamosvilágítása nem tud létrejönni a tettek helyett évről-évre csak biztató ígéretek kapnak az illetékesek.

Hozzájárul még a barlang megtekintésének nehézségéhez, hogy a 9 kilométeres út után a halálrafaradt turista Abauj-Tornamegye területén jut ismét napvilágra s itt egy 12 emeletnyi (összesen 360 lépcsőnyi) magasságban fekvő kijáratot kell elérnie, ha nem akarja még egyszer visszafelé is megtenni a föld alatt az így már 18 kilométeres utat.

Ez indította az Abauj-Tornamegye-i érdeklődést arra, hogy a nagyszerűen fásított jászvafői részben egy fenyves és bükk erdő tisztásán, közvetlen a föld alatt előtörő Stix és Akheron-barlangfolyók kifolyása mellett mintegy 80-100 méter hosszúságban áttörök az oldalhegyet s az így nyert új bejáraton könnyebb a turistáknak a barlang megtekintése s a Miskolc-Szin állomásra érkezők is közel jutnak a barlanghoz s az új bejáraton ugyancsak a barlangfolyók által hajtott turbinák útján villamosvilágítást kap az egész barlang.

Egy mérnök egész vagyonát áldozza fel az áttörésre

Evtizedek óta tervezi Klein Antal jászvafői molnár és kapargyáros, az az áttörést, de kellő tőke hiányában csak az idén tud ez az életrevaló terv megvalósulni egy fiatal pesti mérnök áldozatkészségéből, aki 45-50 millió öröklött vagyonát áldozza fel a második kijárat áttörésére, mivel a kormány ez idén egy fillért sem adhat, mert az illető minisztériumok költségvetéseikbe semmit sem állítottak be az aggteleki barlang céljaira.

Más országokban már régen vasut és palotaszzerű szállodák lennének a világ legszebb és legnagyobb cseppkőbarlangja mentén, nálunk pedig Aggtelek barlangi áldozatkészségéből kell feltámadni Csonkamagyarország egyetlen természeti ritkaságának.

Gróf Hadik János a jó gazda pontosságával kötötte meg az egyezséget az áttörés véghezvitelére a bátorságáról és vakmerőségéről ismert barlangkutatóval, Kaffka Péter mérnökkel. Abban az esetben, ha az áttörés nem sikerül vagy félbe marad, Kaffka a fáradságos és nehéz munkáért nem követelheti vissza eddig befektetett pénzét a most megalakult Abauj-Tornai Kárpát-Egyesületől. Klein Antal személyében segítőtje is akadt Kaffkának, amennyiben Klein kapargyarában elkészített az áttöréshez szükséges vasszerszámokat és mezei vasutakat s ingyen villanyáramokat és fűtőgázt ad a sziklák talajhoz. Dobszó mellett ingyen közmunkásokat toboroznak Jászvafő, Perkupa, Szin és Boldva-Szilas községekben, ahol több ingyen napszámot ajánlottak fel, mivel Kaffka öröksége előreláthatólag nem lesz elegendő az egész munkát befejezésére.

Három minisster — vendég

Nem érdektelen, hogy tavaly nyáron minissteri futóvendége volt az aggteleki barlangnak, hol a legkitartóbb turistának

Walkó Lajos külügyminisster bizonyult, aki két és fél óra alatt járta be a 9 kilométeres utat, sőt tovább is ment volna az úgynevezett Pokol torkában levő Csillagvizsgáló torony megtekintésére, de a kisérő főispán nem bírta a gyorslábú minisster iramát. Utána Rakovszky Iván volt belügyminisster nézte meg már két ízben is és mint értesülünk, az idén is készül oda családjával együtt — lóháton. A harmadik minissteri látogató Bud János volt, aki a szünidőben minden esztendőben meglátogatja a barlanghoz közel lakó gróf Hadik Jánost. Bud minisster azonban gyenge turistának bizonyult s hamar kifáradt a csodás alvilág bejárásánál. Mindhárom minisster el volt ragadtatva a barlang szépségétől és ígéretet tettek, különösen a pénzügyminisster, de az ígért ígért maradt s eddig még egy fillért sem adott, noha négy különböző barlangrészt kellene megnyitni, illetve járhatóvá tenni, amivel aztán 14 kilométerre növekednék a gondozott alvilági utak száma.

A kősző hálósoba

Mindenekelőtt egy 50-60 szobás szállodára lenne égető szükség most, hogy a posta június óta 20 személyes autóbust állított be Putnok és Aggtelek között a turistaforgalom lebonyolítására. Különösen kellemetlen a szállodahiány azoknak, akik alaposan szeretnék megnézni a mesés szépségű barlangot.

Ezidőszerezt az a helyzet Aggteleken, hogyha kocsin vagy gyalogosan az esti órákban érkezünk a régi, nagy bejáratnál levő, a 80-as években a gömör-rozsnói polgárok által épített vályogfalú, padozatlan, primitív berendezésű alacsony építkezésű, a csehek által lóistállónak használt menházhoz, egyetlen 4-6 méteres szoba áll rendelkezésre hálólégyül mindkét nembeli turisták részére.

Sokszor az a helyzet, hogy 15-20 nő verődik össze Aggteleken, ahol aztán a férfiak átszedegetik a katonasorban, a földön egymás mellett, sorban fekvő, sokszor kétes tisztaságú szalmazsákokat, a férfituristák, meg a cserkészfiúk pedig az alacsony szénapadlason vagy a bokrok alatt töltik a sokszor hűvös éjszakát. Ha zivator támad a nyitva levő, nedves levegőjű barlangba menekülnek s ott várják be az eső elmulását. A tábori elszállás után eljön a reggel, akkor kiderül, hogy nincs mosdóvíz, mert Aggtelek közönségnek egyetlen egy kútja van, távol a barlangtól, bent a faluban.

Aggtelek nagyszámú pesti baráti körének csak az fáj, hogy a lillafüredi, meglevő 60 szobás szálloda mellé egy nagyobbat 25 millió költséggel építettek fel, — addig a trianoni határ csodás alvilágának egy milliórdot sem tudtak eddig juttatni az állam részéről, hogy a barlangot fentartó gömöri Kárpát-Egyesület kol-dus szegény.

A barlang kincsei

Ilyen elhagyatottság mellett szerencse, hogy Aggtelek baráti gömöri szívóssággal akarják rendbehozni a barlangot és legújabb terv szerint a mesés alvilág alvilágából akarnak gyűjteményt összeállítani néhány példányban a barlangban élő bogarakból, stb. külföldön való eladásra. Figyelemre méltó ez a dolog, — mert például a Bükk-hegységben talált vakhojárt két ismert nevű tudós már évek óta perlekedik, hogy kié a közösen talált, igen ritka, drága vak bogár, melyet Aggteleken ezrével lehet találni, különösen a barlang fel nem tárt részén. — Van a barlangnak a vak bogarakon kívül még egy másik nevezetessége és pedig az olló nélküli, fehér rákok ritka ismeretlen példányai. Ezenkívül van vagy nyolc különböző fajta esiborbogár, nagyszámú, különböző fajtájú denevér. Egy komplett gyűjteményt ezekből Fridvalsky János, a kiváló tudós, ajándékozott annakidején

a Nemzeti Múzeum állattárának. Ezekből a különlegességekből összeállított gyűjteményt akarják majd megvétele felajánlani a londoni British Museumnak és a berlini zoológiai múzeumnak és a befolyó eladási ár az áttörés költségeihez fog hozzájárulni.

Mint annakidején megírtuk, értesülünk az aggteleki barlang második bejáratának mérnöki tervezetét, melyet Kaffka Péter mérnök fáradságos munka és felmérések után szerkesztett meg, rejtélyes módon kicsalták Hadik János gróf nevében Kaffka pesti lakásáról.

Kaffka mérnök feljelentést tett a főkapitányságon az ismeretlen tettes ellen. Gyanúja a trianoni határon a leendő új jászvafői bejárata körül a munkások közt hemzsegető cseh kémek egyikére van. Mi-

vel ez az áttörési terv a megvalósítás stádiumába lépett, nagy riadalmat okozott a cseh vámörtség tisztjei körében.

Ugyanis a cseh és a magyar határ mentén, a gróf Andrassy Géza megszállt szudvári uradalomhoz tartozó szilicei fensíkon, az ott levő régi ismert jégbarlang folytatásaként alig egy kilométer távolságra egy cseh vármór, magyar csempészek után kutatva, nagyszerű, körülbelül hét kilométer távolságra a magyar határ felé húzódó 18 nagy termet képező remek, érintetlen fehér, sárga, vörös színbe játszó cseppkő-alakulatokat találtak. A csehek attól tartanak, hogy ez természetes folytatása az aggteleki barlangnak s félnek, hogy titkos átjáróul fogják a magyar turisták használni.

Rozsnyói M.

EGY KOR ZAKALKOÍTÓ DÁTUM

Most indul el az a generáció, amelynek megszűnik Miskolcon az analfabétizmus

Hivatal, amelyet kevesen ismernek, csöndben, szerényen dolgozik és négy év alatt olyan kulturális színvonalra vitte Miskolcot, amelyen megszűnik az írni-olvasni nem tudás — Jó szó, szelíd figyelemztetés, anyagi támogatás segítik a legszegényebb gyermekeket is az iskolába

(A R. H. munkatársától.) Miskolcon van egy nagyon áldásos intézmény, amelyről, sajnos, kevesen tudnak. Azok közül is, akik tudnak róla, sokan kritikával illetik nem egyszer súlyosan, de mindig igazságtalanul. Az igazságtalan ítélet is onnan származik, hogy nem ismerik teljesen ennek az intézménynek a célját és működését.

Az intézmény neve a miskolci tanköteleseket nyilvántartó hivatal. Közéleti hivatása a címéből kitűnik. Távlatban célja azonban az, hogy kiirtsa az analfabétizmust és egyszersmindkorra lehetetlenné tegye, hogy legyenek ebben a városban olyan kulturális szempontból szegény emberek, akik írni és olvasni nem tudnak. A hivatalban mindössze két tisztviselő dolgozik, Dömötör Károly iskolagazdát és Köteles Olga okleveles tanítónő. Sok, rengeteg a dolguk, de csak délután lehetnek a hivatalban, mert délelőtt másfelé szöli őket kötelességük. Néha a város ad melléjük kisegítő erőket, szegényebb sorsú diákokat. Hogy pedig milyen nemes és kulturális szempontból mekkora jelentőségű munkát végez ez a hivatal, az kitűnik az alábbiakból.

Miért az igazságtalan kritika?

1921-ik évi 30. törvényeikről szól a tanköteleseket beiskolázásáról. A törvény szerint minden gyerek életének 12. életévig, tehát hat éven keresztül köteles iskolába járni. Ha ez a hat év nem volna elegendő ahhoz, hogy elsajátítsa az elemi iskolák átlagos műveltségét, akkor a gyerek további két évi mindennapos tanulásra szorítható. A 12. életéven túl kezdődik az ismétlődő iskola, amely három éven át tart. Ezt a tankötelezettséget tartja nyilván az említett hivatal. Gondoskodása tehát kiterjed a 15. életévig, illetőleg a 17. életévig, ha a gyermek az elemi oktatás követelményeinek meg nem felelt. A

felügyelet kiterjed a középiskolák és a tanonciskolák tanulóira is abban az értelemben, hogy ezek az ifjak járnak-e a 15. életévük betöltéséig iskolába. És ez a pont az, ahol sok igazságtalan kritika éri ezt a hivatalot. Pedig a hivatal nem tesz egyebet, minthogy számontartja azokat a gyermekeket, akik a törvény értelmében iskolakötelesek. Teszi ezt pedig azért, mert akárhányszor előfordul az, hogy a gyermek a középiskola első, vagy második osztályából kimaradt, illetőleg abbahagyja az iparos tanonciskolát. Figyelemmel kíséri ezt az ellenőrző hivatal, hogy a kimaradt tanulókat besorozta az ismétlődő iskolába és ezzel elérse velük azt a minimális műveltségi fokot, amelyet az 1921. évi 30. törvények előír.

Négy év eredménye

A nyilvántartó hivatal 1923 óta áll fenn. Akkor körülbelül 1500 olyan gyerek volt Miskolcon, akit az előírt időnél korábban kivettek az iskolából, vagy nem adták ismétlődő — tanonc —, illetőleg középiskolába. A múlt évben ez a szám száza esett le és a következő tanévben talán egyetlen olyan gyerek sem lesz Miskolcon, aki ne járná végig az előírt iskolákat. 1923-ban 800 olyan gyerek volt a városban, akit egyáltalában nem írtak be iskolába. A múlt évben már csak 50 gyerek volt, akit nem írtak be, az idén talán egyetlen olyan gyerek sem lesz, aki távolmaradt az iskolától. Az 1927. tanévtől indul el tehát az a generáció, amelyben már egyetlen analfabéta sem lesz Miskolcon. Ez a dátum tehát a város kulturális történetében korszakot jelent.

Jó szóval, anyagi támogatással

Mivel érte el a hivatal ezt a kitűnő eredményt? Javarást jó szóval. Beidézik a szülőket és felvilágosítják kötelességeikről. Ha a jó szó nem használ, jön a másodszori, harmadszori figyelemztetés, ha ez sem használ, akkor következik a minimális pénzbírság. A pénzbírság jóvedelme azután arra szolgál, hogy a szegényebb sorsú szülők gyerekeit iskolába segítsék. És ez a hivatal legfőbb, legszociálisabb és igazán emberbaráti célja. Annak ugyanis, hogy a gyermek nem járt iskolába, legtöbbször a szegénység az oka. Nincs a szülőnek tehetsége, hogy iskolába járó gyermekének ruhát, cipőt, tanzszerket vásároljon. Ezeknek a szegény gyermekeknek juttat a város az ellenőrző hivatal javaslatára pénzbeli, természetbeni (ruha, cipő) és tanzszergeleket. Sok-sok millió jut erre a célra.

Meleg szeretet, rajongó lélek és igazi önfeláldozás kellett ehhez a becsületese emberbaráti és kulturális szempontból fel sem mérhető eredményeket hozó munkához.

SALVATOR - FORRÁS

KELLEMEZŐ ÍZŰ ÜDÍTŐ,
GYÓGY- ÉS ASZTALI VIZ

VESE, HÓLYAG, RHEUMA
BETEGEKNEK

TERHES ÉS SZOPTATÓNŐK-
NEK NÉLKÜLÖZHETETLEN

SAVOLDÓ VASMENTES
KAPHATÓ MINDENÜTT

Csúsz, köszvény, ischias, náth- aláz, ideg- és fejfájás, vala- mint meghűléstől származó

betegségek, azoknál tag- és izületi fájdalmak, influenza esetén ezen betegségekől megóvját magát a kitűnően bevált Togal által. A Togaltabletták kiválasztják a húgysavat és ezáltal egyenesen a betegség gyökerét irtják ki. — Togal Európá legkiválóbb orvosai és klinikái ajánlják. Semmiféle káros mellékhatást nem gyakorol. — A fájdalmak azonnal enyhülnek és lámatlanság esetén is kiválóan hatnak. Kapható minden gyógyszerárban. Ára 1 pengő 80 fillér.

VALÓDI HATSEK-féle ETERNIT-PALA

SLAVÓNIAI NASICI PARKETT, KERECSENDI FALI TÉGLA,
HORNÝOLT és HÓDFARKU CSERÉP

és mindennemű építési anyag legelőnyösebben beszerezhető a Hernád völgyi Erdőipar Rt.
miskolci cégnél. Fióküzletek: Mezőnyék, Mezőcsát, Mezőkeresztes és Zsolca.

CSAKIS-ELSŐRENDÜ-KIVITELÜ-ÁRUT-GYÁRT

KUN LAJOS

VAS ÉS RÉZBUTORGYÁRA

MISKOLC

TELEGDY U. 9.

TEL. SZ. 2-85

ELSŐRENDÜ ERŐS

KIVITELÜ SAJÁT GYÁRTMÁNTU

TAKARÉK-TÜZHELYEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN ÁLLANDÓAN RAKTÁRON VANNAK